

Združenje Mestnih Občin Slovenije

Verdijeva ulica 10
6000 Koper, Slovenija

T: 05 6646 231
E: ZMOS@koper.si
W: www.zmos.si

Številka: 007-10/2019-6
Datum: 31. 7. 2019

Državni svet
gp@ds-rs.si

dr. Boštjan Brezovnik
info@pokrajine.si

Zadeva: Mnenje ZMOS glede osnutka Zakona o pokrajinah

Spoštovani,

v nadaljevanju pošiljamo mnenje Združenja mestnih občin Slovenije (ZMOS) na osnutek Zakona o pokrajinah (ZPok).

Uvodoma izražamo podporo prizadevanjem Državnega sveta in strokovne skupine pod vodstvom dr. Brezovnika za pripravo pokrajinske zakonodaje. Menimo, da bi ustanovitev pokrajin prispevala k decentralizaciji, k bolj učinkovitemu izvajanju nekaterih javnih nalog in k razvoju države. Prav tako podpiramo izraženo namero, da bi bila ustanovitev (11) pokrajin vezana na mestne občine.

Pri tem opozarjamo, da poleg 143. člena Ustave Republike Slovenije o pokrajinah zakonodajalec še ni uresničil tudi 141. člena o mestnih občinah. Drugi odstavek tega člena določa, da »*Mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest*«. V osnutku ZPok pogrešamo razmejitev nalog med državo in lokalno samoupravo na način, da bodo jasno določene pristojnosti mestnih občin v zvezi z nalogami, ki se tičejo razvoja mest. Sedanje mestne občine, ki so po ustavi drugi tip samoupravnih lokalnih skupnosti, teh pristojnosti, razen redkih izjem, nimajo, čeprav to terja najvišji akt države. Gre za naloge s področja graditve objektov (npr. izdaja gradbenih dovoljenj), prostorskega urejanja, zdravstva in drugih družbenih dejavnosti itd. Po našem mnenju gre predvsem za tiste naloge, ki jih sedaj v pretežni meri opravljajo upravne enote in izpolnjujejo pogoj iz 141. člena Ustave, osnutek pa predvideva, da jih bodo pokrajinske uprave opravljale kot prenesene državne naloge. V zvezi s tem pa imamo tudi močan pomislek o predvideni organiziranosti pokrajinskih uprav z njihovimi izpostavami, kar bi pomenilo še naprej neracionalno dvotirno upravljanje z javnimi zadevami na istem prostoru (pri čemer opozarjamo tudi na neupoštevanje obstoja in delovanja sedanjih skupnih občinskih uprav).

Vsaj kar zadeva mestne občine, je predvidena rešitev sporna, upoštevajoč tudi določbo drugega odstavka 141. člena Ustave, in bi to pomenilo izvotlitev ali neupravičeno omejevanje z ustavo danih pooblastil za opravljanje upravnih in drugih nalog s strani mestnih občin. Navedeno pa seveda ne pomeni, da bi imele mestne občine status t. i. občin, izločenih iz pokrajine.

9. člen osnutka ZPok sicer predvideva fleksibilnost pri določitvi nalog, ki jih opravljajo pokrajine, in območij občin, kjer se te naloge opravljajo. Kot je zapisano v obrazložitvi so pripravljavci predpisa tako ureditev zapisali zaradi raznolikosti občin. Opozarjamo pa, da lahko asimetrija opravljanja posameznih nalog občin in pokrajin oziroma ureditev, ko bi različne pokrajine opravljale različne naloge, privede do kršitve načela enakosti pred zakonom (14. člen Ustave).

Sprejemanje pokrajinske zakonodaje v ZMOS ocenjujemo kot **priložnost, da se tudi na zakonodajni ravni v celoti uredi poseben ustavni položaj oz. pristojnosti mestnih občin**. Na ta način bi končno uresničili odločbo Ustavnega sodišča iz leta 1996 (U-I-98/95), ki v 19. točki navaja:

»Mestne občine imajo po Ustavi torej drugačen položaj kot ostale občine. Naloge iz drugega odstavka 141. člena Ustave so izvirne, ne pa prenesene naloge (občina jih opravlja "kot svoje"). Obseg nalog, ki so pomembne za razvoj mest, ni odvisen od proste presoje zakonodajalca, čeprav je njihov obseg potrebno določiti z zakonom. Ustava zavezuje zakonodajalca, da z zakonom uresniči določbo o posebnih izvirnih pristojnostih mestnih občin.«

Optimalno bi slednje dosegli bodisi z **Zakonom o mestnih občinah**, ki bi lahko bil sprejet hkrati s pokrajinsko zakonodajo, bodisi s posebnim poglavjem v obravnavanem zakonu, kjer bi bile določene **pristojnosti mestnih občin s ciljem realizacije ustavne določbe o mestnih občinah**. **Strokovno skupino zato vabimo k premisleku, da svoje delo razširi tudi s to tematiko.**

Predlagamo, da pokrajinska zakonodaja v zvezi z vlogo mestnih občin določa najmanj naslednje določbe:

- ustanovitev pokrajin je vezana na mestne občine,
- sedež pokrajine je v mestni občini,
- mestna občina ima posebne izvirne pristojnosti na področju razvoja mest, kot so usmerjanje trajnostnega urbanega razvoja, gospodarskega razvoja mest, stanovanjske politike, izdajanje gradbenih dovoljenj, izvajanje inšpekcijskega nadzora, urejanje mestnega prometnega sistema, zagotavljanje kulturnih dejavnosti, varstva okolja (in druge naloge, ki so pomembne za razvoj mesta in ki bi jih določila stroka v sodelovanju z mestnimi občinami),
- možnost, da pokrajina delegira nekatere naloge regionalnega pomena mestnim občinam (vsaj največjim, kot so Ljubljana, Maribor, Koper, Kranj in Celje), ko je to smotrno zaradi večje učinkovitosti, pri čemer pokrajina zagotavlja sredstva mestnim občinam za izvajanje teh nalog (povezava tudi s 23. členom ZLS¹).

S spoštljivimi pozdravi,

dr. Miloš Senčur
Vodja strokovne službe ZMOS

¹ Mestna občina, ki je povezana v pokrajino, lahko opravlja upravne funkcije pokrajine, če tako odločijo občine.